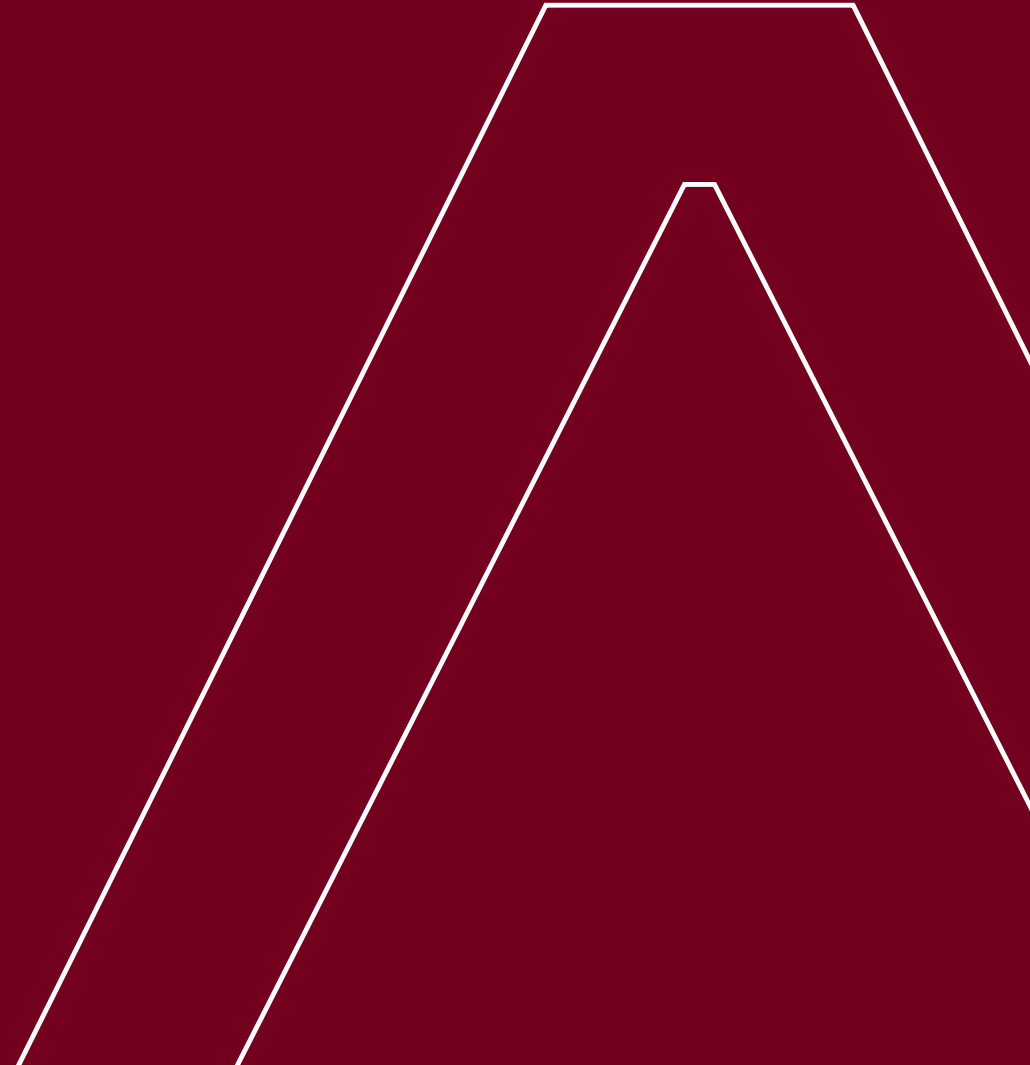

LINNASMÄEN OPISTO

**Kansanopistojohtamisen
ydinosaamisen vahvistaminen
(3 op)**

**Pedagoginen johtaminen
Juha Kaivola**

Mitä on pedagoginen johtaminen?

Kaksi itselleni toimivaa kirjaa:

P. Risku, S. Laitinen-Väänänen, A.-L. Ojala, A.-K. Tiihonen & H. Torvinen (toim.), ***Tulevaisuuden opettajuus***

Jalkanen, J. (2020). ***Pedagogisen johtajan kirja***

Pedagoginen johtaminen liittyy kaikkeen johtamiseen, mutta sen ydin on oppilaitoksen ydinprosessien johtamisessa.

Pedagoginen
johtaminen

- 1.Strateginen johtaminen:** Keskittyy organisaation pitkän aikavälin tavoitteiden asettamiseen ja suunnitteluun.
- 2.Henkilöstöjohtaminen:** Tavoitteena on varmistaa, että organisaatiolla on motivoitunut ja osaava henkilöstö.
- 3.Talousjohtaminen:** Keskittyy organisaation taloudelliseen vakauteen ja tehokkuuteen.
- 4.Markkinointijohtaminen:** Varmistaa, että organisaation tuotteet ja palvelut menestyvät markkinoilla.
- 5.Operatiivinen johtaminen:** Keskittyy organisaation päivittäisen toimintaan ja prosesseihin , sujuvuuden, tehokkuuden ja laadun varmistamiseksi.
- 6.Projektijohtaminen:** Keskittyy yksittäisten projektien suunnitteluun, toteutukseen ja hallintaan.
- 7.Tietojohtaminen:** Keskittyy organisaation tiedon ja tietojärjestelmien hallintaan.
- 8.Innovaatiojohtaminen:** Tavoitteena on edistää organisaation kykyä kehittää uutta ja olla kilpailukykyinen.

Opettajien autonomia tarkoittaa:
Perusteet ja opetus suunnitelmat
(toteuttamissuunnitelmat) määrittävät
opetuksen sisällöt ja tavoitteet, mutta
opettaja saa itse päättää opetuksen
metodeista ja toimintatavoista.

www.oaj.fi

**Määrittävätkö? Saavatko opettajat
päättää? Mitä rooli tässä sitten on
johtamisella?**

Rehtorin työssä pedagoginen johtaminen
on jäänyt lapsipuolen asemaan, kun
työaika menee “hyvän oppimis- ja
kasvamisympäristön rakentamisen
kannalta toisarvoisiin” hallinnollisiin
tehtäviin. Suomen rehtorit ry (21.8.2021)

**Onko pedagoginen johtaminen kansanopistoissa
valunut yksittäisten opettajien työksi, kun rehtori
joutuu/tekee/ haluaa tehdä muuta?**

Yhtä lailla opettajan autonomian tunteella tai sen puutteen kokemuksella
on selvä yhteys työuupumuksen rakentumiseen. Näyttääkin siltä, että
opettajan OIKEANLAISEN autonomian vaaliminen edelleen on keskeinen
tekijä työhyvinvoinnin edistämässä.

Räsänen, K., Pietarinen, J., Väisänen, P., Pyhältö, K. & Soini, T. 2022. Experienced
burnout and teacher–working environment fit: A comparison of teacher cohorts with
or without persistent turnover intentions. Research

Mitä on oikeanlainen autonomia?

**Turha puhua mistään
kansanopistojen pedagogiikasta,
kun todellisuus on se, että yhtä
yksin ja hukassa opettaja on täällä
kuin peruskoulussakin.**

Palaute työhyvinvointikyselystä 2023

**Onko kansanopistopedagogiikka vain
johtajien puhetta ilman konkreettisia
tekoja?**

Millä välineillä (menetelmät, asiakirjat, työtavat, käytännöt) meillä tehdään pedagogista johtamista? Nojaa taaksepäin, rentoudu ja mieti miten meillä?

Opetussuunnitelma on pedagogiikan johtamisen keskeisin työkalu?

Kansanopiston tulee lisäksi laatia **opetussuunnitelma** koulutuksesta, jonka kesto on vähintään kahdeksan viikkoa tai joka sisältää etäopetusta tai työssäoppimista. Opetussuunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaitoksen järjestämän ohjatun opetuksen sisältö ja määrä.

5 haastoa vapaan sivistystyön opetussuunnitelmista:

1. Opetussuunnitelman tulisi olla operatiivisen että myös strategisen johtamisen väline
2. Opetussuunnitelman tulisi olla ensisijainen käsikirja ja työkalu opettajalle
3. Opetussuunnitelman tulisi kuvata koulutuksen ja opiston ”pedagoginen viitekehys”
4. Opetussuunnitelman tulisi sisältää koulutuksen tavoitteet, sisältö, laajuus ja osaamisen (tai osallistumisen?) arviointi.
5. Opetussuunnitelman tulisi olla selkokielineen ja opiskelijalle suunnattu koulutuksen manuaali: mitä opiskelija voi edellyttää koulutuksen sisältävän.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opetussuunnitelman perusteet

- 1 Koulutuksen tehtävä, rakenne ja laajuus
- 2 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma
  - 2.1 Opetussuunnitelman laatiminen
  - 2.2 Opetussuunnitelman sisältö
- 3 Koulutuksen toteuttaminen
  - 3.1 Arvoperusta
  - 3.2 Oppimiskäsitys
  - 3.3 Toimintakulttuuri
  - 3.4 Opiskeluympäristö ja työtavat
  - 3.5 Yhteistyö eri tahojen kanssa
  - 3.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- 4 Opiskelun ohjaus ja tuki
  - 4.1 Ohjauksen järjestäminen
  - 4.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
  - 4.3 Opiskeluhoolto
    - 4.3.1 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

- 4.4 Oppimisen ja opiskelun tuki
- 4.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- 4.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- 5 Opetuksen tavoitteet ja opiskelijan osaaminen
  - 5.1 Opetuksen yleiset tavoitteet
  - 5.2 Arjen taidot ja elämänhallinta
  - 5.3 Opiskelu-, itsetuntemus- ja työelämätaidot
  - 5.4 Vuorovaikutus- ja viestintätaidot
  - 5.5 Matemaattiset perustaidot ja ongelmanratkaisutaidot
  - 5.6 Aktiivinen kansalaisuus
  - 5.7 Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot
  - 5.8 Suuntautumisosinnot
  - 5.9 Paikallisesti päätettävät asiat
- 6 Oppimisen ja osaamisen arviointi
  - 6.1 Formatiivinen arviointi
  - 6.2 Summatiivinen arviointi
  - 6.3 Arvioinnin yleiset periaatteet
  - 6.4 Todistukset
  - 6.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Opetussuunnitelma johtamisen välineenä

Keskeisiä kysymyksiä:

- Ketkä valmistelevat, kuka päättää ja millainen prosessi on kunkin opetussuunnitelman yhteisten (vaaleanpunaisten) asioiden osalta?
- Ketkä valmistelevat, kuka päättää ja millainen prosessi on kunkin opetussuunnitelman ”kurssikohtaisten” (valkoisten) asioiden osalta?
- Miten opettajat ja muu henkilöstö perehdytetään, sitoutetaan ja osaamista ylläpidetään ja kehitetään?
- Onko OPS:n sisältöihin liittyvä pedagoginen johtaminen pedagogisesti johdettua?

Linnasmäen opiston opetussuunnitelmaprosessi

Osaamisperusteisuudesta

[Opas osaamisperusteiseen arviointiin vapaassa sivistystyössä - ePerusteet \(opintopolku.fi\)](#)

Osaamisperusteisuus:

- Osaamistavoitteet: mitä opiskelijoiden tulee osata koulutuksen jälkeen, (ei opetuksen sisältö)
- Arviointikriteerit: millaista osaamista hyväksytty suoritus tai tietty arvosana edellyttää tarkemmin
- Arvioinnin asteikko
- Arviointimenetelmät: miten opiskelija osoittaa osaamisensa

Osaamisperusteinen arviointi kuvaa osaamista, ei osallistumista tai läsnäolo.

- Opintopiste, osaamisperusteisen koulutuksen laajuuden määritelmä (keskimäärin 27h opiskelijan työtä)
- Opiskelijaviikko (kansanopistojen rahoituksen perusteena oleva suorite)
- Kansanopistojen vst-suorite tulee ohjattuun (lähi)opetukseen osallistumisesta (tai etäopiskeluna ohjatusta opiskelijan työstä)